

Nr 314.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension å allmänna indragningsstaten åt vissa vid ammunitionsfabriken å Marieberg anställda eller förut anställda personer; given Stockholms slott den 18 mars 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

C. G. Hammarskjöld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Departementschefen, statsrådet Hammarskjöld anhöll att få underställa Kungl. Maj:ts prövning särskilda framställningar angående beredande av pension åt vissa vid ammunitionsfabriken å Marieberg anställda eller förut anställda personer samt anförde därvid följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 267 häft. (Nr 314.)

Styresman-
nens fram-
ställningar.

Uti särskilda, till arméförvaltningens artilleridepartement inkomna skrivelser den 3 mars, den 30 juli och den 8 november 1920 har *styresmannen för ammunitionsfabriken å Marieberg* till erhållande av årligt understöd föreslagit följande vid ammunitionsfabriken anställda eller förut anställda personer, nämligen:

i skrivelsen den 3 mars 1920 arbetsförmannen Gustaf Otto Enberg,

i skrivelsen den 30 juli 1920 arbetarna Tore Markus Wallqvist, Carl August Christoffersson Littorin, Karl Johan Larsson, Anders Peterson, Axel Herman Blomqvist och Axel August Bergström samt arbeterskorna Emma Paulina Augusta Erlandson, Grönings Margareta Sandberg, Anna Katarina Strömstedt, Stina Kajsa Lindholm, Christina Nilsson, Linopers Karin Peterson, Björk Anna Jonsdotter, Ida Maria Anderson, Brita Karlsson, Margareta Spångberg, Karolina Kristina Moberg och Kann Karin Pettersson, samt

i skrivelsen den 8 november 1920 portvakten Karl Johan Lundqvist och arbeterskorna Matts Pers Karin Ersdotter (Eriksson) och Johanna Matilda Sundin.

I skrivelsen den 30 juli 1920 har styresmannen anfört följande.

Till följd av en vid ammunitionsfabriken den 5 maj 1920 inträffad eldsvåda hade arbetet på därvarande mekaniska avdelning under en lång tid framåt omöjliggjorts. De nu i skrivelsen omnämnda arbetarna, vilka på grund av sin höga ålder icke kunnat beredas plats på annat håll, bleve därigenom utan arbetsförtjänst. Om icke eldsvådan inträffat, skulle dock flera av dem kunnat kvarstanna ännu en tid vid ammunitionsfabriken. Då det således vore eldsvådan, som vore närmaste anledningen till arbetarnas avskedande, ansåge styresmannen, att vid bestämmandet av pensionsbeloppet ej alltför stora hänsyn borde tagas till levnads- och tjänstår.

Enligt reglementen den 29 juni 1917 utginge högsta statspension till telegrafverkets verkstads-, förråds- och linjearbetare samt statens järnvägars och vattenfallsverkens icke ordinarie personal med 850 kronor, och erhöles denna för manliga arbetare efter 65 levnadsår och 35 tjänstår. Då för de i skrivelsen omnämnda manliga arbetarna, på ett undantag när, sammanlagda antalet levnads- och tjänstår för envar av dem uppginge till eller överstege 100, föresloge styresmannen, att de måtte komma i åtnjutande av ett årligt understöd av 850 kronor.

Tidigare hade pension för en kvinnlig arbetare vid ammunitionsfabriken utgått med $\frac{2}{3}$ av vad en manlig erhållit. Med stöd härav borde enligt styresmannens åsikt pension för dem av i skrivelsen om-

förmälda kvinnliga arbetarna, vilka uppnått mer än 50 levnadsår, eller samtliga med undantag av Karolina Kristina Moberg och Kann Karin Pettersson, sättas till 570 kronor. Mobergs och Petterssons krafter vore dock så nedsatta, att det kunde ifrågasättas, huruvida de vidare vore lämpliga för arbete vid ammunitionsfabriken. Moberg torde hava ådragit sig ischias under arbete vid ammunitionsfabriken, och Pettersson hade erhållit knäskada genom olycksfall i arbete vid ammunitionsfabriken den 4 augusti 1899 och för den skull vårdats på Serafimerlasarettet under 3 månader. Med anledning härav ansåge styresmannen skäligt, att dessa arbeterskor erhöles en något reducerad pension, utgående med cirka 70 % av ovan föreslagna pension å 570 kronor, eller 400 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas:

att Gustaf Otto Enberg, som är född den 26 januari 1851, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken såsom arbetare sedan den 1 juli 1870 och såsom arbetsförman för patronladdningen sedan den 10 oktober 1906 och därunder ådagalagt utmärkt arbetsduglighet och ett hedrande uppförande; att han numera vore till följd av nedsatt synförmåga och åldersförändringar oförmögen att sköta tjänst vid fabriken; samt att han under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 4,526 kronor 40 öre jämte fri bostad och ved;

att Tore Markus Wallqvist, som är född den 29 mars 1848, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 28 tjänstår samt därunder ådagalagt ett hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att han den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att han till följd av ålderdomssvaghet vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och att genom arbete försörja sig; samt att han under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 4,429 kronor 98 öre;

att Carl August Christoffersson Littorin, som är född den 14 juli 1851, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 44 tjänstår samt därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att han den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att han till följd av ålderdomssvaghet vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och att genom arbete försörja sig; samt att han under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 4,428 kronor 52 öre;

att Karl Johan Larsson, som är född den 17 april 1853, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 40 tjänstår samt därunder ådagalagt hedrande uppförande och utmärkt arbetsduglighet; att han den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att han till följd av ålderdomssvaghet vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och att genom arbete försörja sig; samt att han under år

1919 åtnjutit en kontant avlöning av 4,094 kronor 90 öre jämte fri bostad och ved;

att Anders Peterson, som är född den 6 november 1851, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 30 tjänstår och därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet, samt att han den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att han till följd av ålderdomssvagheter vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och att genom arbete försörja sig; samt att han under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 3,867 kronor 89 öre jämte fri bostad och ved;

att Axel Herman Blomqvist, som är född den 1 september 1850, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 45 tjänstår samt därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att han den 31 augusti 1920 på egen begäran erhållit avsked; att han till följd av ålderdomssvagheter vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och att genom arbete försörja sig; samt att han under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 4,024 kronor 68 öre jämte fri bostad och ved;

att Axel August Bergström, som är född den 18 maj 1848, skulle vid avsked från sin anställning vid ammunitionsfabriken, vilket avsåges äga rum den 30 september 1921, komma att innehava 43 tjänstår; att han komme att erhålla vitsord om hedrade uppförande och god arbetsduglighet; att han till följd av ålderdomssvagheter ansåges oförmögen att längre än till sistnämnda dag fullgöra sin tjänst vid ammunitionsfabriken och att genom arbete försörja sig; samt att han under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 3,944 kronor 77 öre jämte fri bostad och ved;

att Emma Paulina Augusta Erlandson, som är född den 27 november 1858, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 35 tjänstår samt därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att hon den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att hon vore änka efter framlidne arbetaren vid ammunitionsfabriken Erlandson, som varit anställd därstädes under 6 år; att hon till följd av ålderdomssvagheter vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och att genom arbete försörja sig; samt att hon under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 2,021 kronor 63 öre jämte fri bostad och ved;

att Grönings Margareta Sandberg, som är född den 19 maj 1859, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 43 tjänstår samt därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att

hon den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att hon till följd av ålderdomssvaghet vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och att genom arbete försörja sig; samt att hon under år 1919 åtnjutit kontant avlöning av 2,239 kronor 64 öre;

att Anna Katarina Strömstedt, som är född den 28 november 1859, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 19 tjänstår samt därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att hon den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att hon, som skadat sig genom olycksfall i arbete den 10 juli 1906, till följd av ålderdomssvaghet jämte ofärdighet i vänster hand och handled vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och att genom arbete försörja sig; samt att hon under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 2,220 kronor 72 öre;

att Stina Kajsa Lindholm, som är född den 30 juni 1857, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 20 tjänstår samt därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att hon den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att hon vore änka efter framlidne arbetaren vid ammunitionsfabriken Lindholm, som varit anställd därstädes under 23 år; att hon till följd av ålderdomssvaghet jämte ischias vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och att genom arbete försörja sig; samt att hon under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 2,292 kronor 42 öre jämte fri bostad och ved;

att Christina Nilsson, som är född den 25 oktober 1859, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 20 tjänstår samt därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att hon den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att hon vore änka efter framlidne arbetaren vid ammunitionsfabriken Nilsson, som varit anställd därstädes under 13 år; att hon till följd av ålderdomssvaghet jämte tumör i livmodern vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och att genom arbete försörja sig; samt att hon under år 1919, därunder hon varit frånvarande 13 veckor, åtnjutit en kontant avlöning av 1,626 kronor 93 öre jämte fri bostad och ved;

att Linopers Karin Peterson, som är född den 21 juni 1864, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 24 tjänstår samt därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att hon den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att hon till följd av ålderdomssvaghet vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och endast i ringa mån kunde genom arbete bidra till sin framtida bärning; samt att hon under år 1919, därunder hon

varit frånvarande 11 veckor, åtnjutit en kontant avlöning av 1,633 kronor 77 öre;

att Björk Anna Jonsdotter, som är född den 14 december 1863, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 27 tjänstår och därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att hon den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att hon till följd av ålderdomssvaghet och dövstumhet vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och endast i ringa mån kunde genom arbete bidra till sin framtida bärning; samt att hon under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 2,039 kronor 60 öre;

att Ida Maria Anderson, som är född den 24 maj 1865, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 35 tjänstår samt därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att hon den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att hon till följd av ålderdomssvaghet och muskelreumatism vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och endast i ringa mån kunde genom arbete bidra till sin framtida bärning; samt att hon under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 2,110 kronor 81 öre;

att Brita Karlsson, som är född den 16 januari 1866, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 26 tjänstår samt därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att hon den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att hon till följd av struma, navelbräck och kronisk ledgångsreumatism vore oförmögen att fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och endast i ringa mån kunde genom arbete bidra till sin framtida bärning; samt att hon under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 2,064 kronor 35 öre;

att Margareta Spångberg, som är född den 1 februari 1866, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 22 tjänstår samt därunder ådagalagt hedrande uppförande samt god arbetsduglighet; att hon den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att hennes man vore anställd vid ammunitionsfabriken med fri bostad och ved; att hon till följd av ålderdomssvaghet, muskelreumatism och magkatarr vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och ägde en betydligt minskad förmåga att arbeta och själv bidra till sin bärning; samt att hon under år 1919, därunder hon varit frånvarande 9 veckor, åtnjutit en kontant avlöning av 1,764 kronor 2 öre;

att Karolina Kristina Moberg, som är född den 24 januari 1872, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 19 tjänstår samt därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att hon den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att hon till följd

av kronisk luftrörskatarr och ischias vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och ägde betydligt minskad förmåga att arbeta och själv bidra till sin bärgning; samt att hon under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 2,085 kronor 46 öre;

att Kann Karin Pettersson, som är född den 16 mars 1875, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken under 16 tjänstår och därunder ådagalagt hedrande uppförande samt god arbetsduglighet; att hon den 31 juli 1920 på egen begäran erhållit avsked; att hon till följd av kronisk inflammation i vänstra knäleden och blodåderbräck å båda benen vore oförmögen att fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och ägde en betydligt minskad förmåga att arbeta och själv bidra till sin bärgning; samt att hon under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 2,127 kronor 10 öre;

att Karl Johan Lundqvist, som är född den 23 april 1850, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken sedan den 24 april 1877 och därförut tjänst vid Svea artilleriregemente och »Fyrverkare Corpsen»; att han under sin anställning vid fabriken ådagalagt hedrande uppförande samt utmärkt arbetsduglighet; att han på grund av sina genom ålder nedsatta kroppskrafter vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och att genom arbete försörja sig; samt att han under år 1919 åtnjutit en kontant avlöning av 3,638 kronor 5 öre;

att Matts Pers Karin Ersdotter (Eriksson), som är född den 28 mars 1849, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken sedan den 14 april 1868 samt därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att hon till följd av ålderdomssvaghet vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och att genom arbete försörja sig; samt att hennes årsinkomst för år 1919 uppgått till 1,974 kronor 52 öre; samt

att Johanna Matilda Sundin, som är född den 17 augusti 1863, innehaft anställning vid ammunitionsfabriken sedan den 1 mars 1898 samt därunder ådagalagt hedrande uppförande och god arbetsduglighet; att hon till följd av ålderdomssvaghet vore oförmögen att vidare fullgöra tjänst vid ammunitionsfabriken och att genom arbete försörja sig; samt att hennes årsinkomst för år 1919 uppgått till 1,964 kronor 45 öre.

Med överlämnande av styresmannens framställningar har arméförvaltningens artilleridepartement uti särskilda skrivelser den 8 mars, den 16 augusti och den 9 december 1920 anfört:

Arméförvaltningens
artilleridepartements
skrivelser.

i skrivelsen den 8 mars 1920, att departementet ansåge billigt, att Enberg genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid samt i fråga om storleken härav med hänsyn till Enbergs tjänstetid och de av honom åtnjutna löneförmåner ävensom de belopp, riksdagen på senaste tiden beviljat vid arméns fabriker arbetsanställda, i pension till Enberg föresloge ett belopp av 1,000 kronor för år;

i skrivelsen den 16 augusti 1920, att departementet ansåge billigt, att i styresmannens skrivelse den 30 juli 1920 omförmälda 18 arbetare och arbeterskor genom pensioner bereddes någon hjälp till sitt livsuppehälle efter avskedstagandet, och att departementet i fråga om storleken av nämnda pensioner, med hänsyn till vad styresmannen i ärendet anfört, ville föreslå samma belopp som styresmannen; samt

i skrivelsen den 9 december 1920, att departementet ansåge billigt, att jämväl Lundqvist, Ersdotter (Eriksson) och Sundin bereddes någon hjälp till sitt livsuppehälle efter avskedstagandet. Väl hade tvekan förelegat för departementet vidkommande Sundin, vilken vore endast 57 år gammal och hade en tjänstetid av ej fullt 23 år samt följaktligen ej innehade det antal levnads- och tjänstår, som i allmänhet sattes såsom villkor för erhållande av pension. Sedan departementet emellertid inhämtat, att hon verkligen, trots sina jämförelsevis unga år, lede av ålderdomssvaghet i högre grad än många äldre, hade departementet på grund härav ansett, att pension borde även för henne föreslås.

Med anledning härav har artilleridepartementet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja ifrågavarande vid ammunitionsfabriken anställda eller förut anställda pensioner till följande belopp, att utgå från månaden näst efter den, avgång från anställning vid fabriken ägt eller komme att äga rum, nämligen dels till ett belopp av 1,000 kronor åt Gustaf Otto Enberg, dels till ett belopp av 850 kronor åt en var av Tore Markus Wallqvist, Carl August Christoffersson Littorin, Karl Johan Larsson, Anders Peterson, Axel Herman Blomqvist, Axel August Bergström och Karl Johan Lundqvist, dels till ett belopp av 570 kronor åt en var av Emma Paulina Augusta Erlandson, Grönings Margareta Sandberg, Anna Katarina Strömstedt, Stina Kajsa Lindholm, Christina Nilsson, Linopers Karin Peterson, Björk Anna Jonsdotter, Ida Maria Anderson, Brita Karlsson, Margareta Spångberg, Matts Pers Karin Ersdotter (Eriksson) och Johanna Matilda Sundin, dels ock till ett belopp av 400 kronor till vardera av Karolina Kristina Moberg och Kann Karin Pettersson.

Statskontoret har i ärendet avgivit särskilda utlåtanden den 16 mars och den 9 september 1920 samt den 10 januari 1921.

Statskontorets
utlåtanden.

I utlåtandet den 16 mars 1920 har statskontoret, med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst, tillstyrkt framställning till riksdagen i fråga om pension till Enberg i enlighet med artilleridepartementets förslag.

I utlåtandet den 9 september 1920 har statskontoret anfört, att det beträffande de i styresmannens skrivelse den 30 juli 1920 omnämnda personer syntes statskontoret, som om goda skäl skulle föreligga att bereda pension av statsmedel åt dessa, vilka under i skrivelsen angivna omständigheter blivit utan arbetsförtjänst. Vad de föreslagna pensionsbeloppen beträffade, kunde statskontoret dock icke underlåta att erinra därom, att pension till manlig arbetare vid arméns verkstäder hittills icke pläгат bestämmas till högre belopp än 600 kronor. Statskontoret tilläte sig i sådant avseende hänvisa till propositionen nr 183 1920 och riksdagens i anledning därav fattade beslut. För kvinnlig arbetare hade pensionsbeloppet hittills bestämts till högst 400 kronor. Vanligen plägade vid avpassande av pensionsbeloppet i någon mån tagas hänsyn till tjänstetidens längd. Då emellertid i detta fall, där entledigandet föranletts av arbetets nedläggande, tjänstetidens längd vore av underordnad betydelse vid det förhållande, att ingen av ifrågavarande arbetare hade kortare tjänstetid än inemot 20 år, ansåge sig statskontoret böra föreslå, att pension från allmänna indragningsstaten måtte beredas de manliga arbetarna till belopp av 600 kronor och de kvinnliga till belopp av 400 kronor.

Då styresmannen för ammunitionsfabriken i sin skrivelse den 30 juli 1920 antytt möjligheten av, att en del av ifrågavarande arbetare skulle kunna återinträda i arbete, då fabriken mekaniska avdelning åter igångsattes, ansåge sig statskontoret, ehuruval det med hänsyn till innehållet i de åberopade läkarintygen måste anses föga sannolikt, att någon av dessa arbetare bleve i stånd att ånyo bestrida arbete vid fabriken, dock böra ifrågasätta, huruvida icke vid beviljande av ifrågavarande pensioner borde fästas det villkor, att pensionen skulle upphöra att utgå under tid, då vederbörande förrättade lönat arbete vid fabriken, och syntes därvid tillika böra föreskrivas, att det skulle åligga fabriken styresman att, då någon pensionär erhöle ny anställning, hos statskontoret anmäla förhållandet.

I utlåtande den 10 januari 1921 har statskontoret anfört, att statskontoret ville tillstyrka, att pensioner av statsmedel finge efter entledigande från anställning vid ammunitionsfabriken beredas Lundqvist samt Ersdotter (Eriksson) och Sundin. Vad de föreslagna pensionsbeloppen beträffade

kunde statskontoret dock icke i denna del förorda framställningen. Såsom statskontoret framhållit i utlåtandet den 9 september 1920, hade pensionsbeloppet hittills pläгат bestämmas, för manlig arbetare vid ammunitionsfabriken till 600 kronor och för kvinnlig arbetare därstädes till 400 kronor. Såvitt statskontoret kunde finna, föreläge ingen anledning att i nu förevarande fall frångå, vad i detta avseende hittills tillämpats. På grund härav och då med hänsyn till Sundins jämförelsevis kortvariga anställning vid fabriken pensionsbeloppet för henne torde böra i någon mån nedsättas, förslagsvis till 350 kronor, hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Lundqvist samt Ersdotter (Eriksson) och Sundin finge från och med månaden näst efter den, varunder de avgått eller komme att avgå från anställning vid fabriken, under sin återstående livstid uppbära pension å allmänna indragningsstaten till belopp, Lundqvist av 600 kronor, Ersdotter (Eriksson) av 400 kronor och Sundin av 350 kronor, allt för år räknat.

Kungl. brev
den 25 sep-
tember 1920.

Genom brev den 25 september 1920 tillerkände Kungl. Maj:t såsom gottgörelse för mistad arbetsförtjänst vid ammunitionsfabriken för tiden intill utgången av år 1920 nedan nämnda av nu ifrågavarande personer gratifikationer från fjärde huvudtitelns anslag till extra utgifter med följande belopp, nämligen: en var av Tore Markus Wallqvist, Carl August Christoffersson Littorin, Karl Johan Larsson och Anders Peterson 875 kronor, Axel Herman Blomqvist 700 kronor, en var av Emma Paulina Augusta Erlandson, Grönings Margareta Sandberg, Anna Katarina Strömstedt, Stina Kajsa Lindholm, Christina Nilsson, Linopers Karin Peterson, Björk Anna Jonsdotter, Ida Maria Anderson, Brita Karlsson och Margareta Spångberg 575 kronor samt vardera av Karolina Kristina Moberg och Kann Karin Pettersson 425 kronor.

Kungl. brev
den 28 januari
1921.

Vidare medgav Kungl. Maj:t genom brev den 28 januari 1921, att i avvaktan på riksdagens beslut i ämnet finge, i avräkning på den statspension, som kunde bliva vederbörande tillerkänd, inberäknat därå belöpande dyrtidstillägg, tillsvidare från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas dels till Enberg ett belopp av 150 kronor vid utgången av varje månad från och med månaden näst efter den, under vilken han lämnade sin anställning vid ammunitionsfabriken, dels ock till nedannämnda, i berörda brev den 25 september 1920 omförmälda personer följande belopp vid utgången av varje månad, räknat från och med den 1 januari 1921, nämligen: till en var av Wallqvist, Littorin, Larsson, Anders Peterson och Blomqvist 120 kronor samt till en var

av Erlandson, Sandberg, Strömstedt, Lindholm, Nilsson, Linopers Karin Peterson, Jonsdotter, Anderson, Karlsson, Spångberg, Moberg och Kann Karin Pettersson 80 kronor.

Till en början vill jag meddela, att, enligt vad jag uuder hand
erfarit, arbetsförmannen Gustaf Otto Enberg samt arbeterskorna Matts
Pers Karin Ersdotter (Eriksson) och Johanna Matilda Sundin den 31
december 1920 avgått från anställning vid ammunitionsfabriken, ävensom
att portvakten Karl Johan Lundqvist fortfarande är anställd vid am-
munitionsfabriken, men förväntas komma att avgå från sin anställning
under loppet av innevarande år. Departements-
chefen.

Även jag anser med rättvisa och billighet överensstämmande, att
samtliga nu ifrågavarande personer genom statens försorg beredas pen-
sioner. I fråga om pensionernas storlek ansluter jag mig till statskon-
torets förslag. Med hänsyn till vad i ärendet förekommit torde pen-
sionerna för samtliga, med undantag för nyssnämnde Lundqvist och Axel
August Bergström, vilka fortfarande äro anställda vid fabriken, böra
utgå från och med den 1 januari 1921. Beträffande Lundqvist och
Bergström torde pensionerna böra åtnjutas från och med månaden näst
efter den, varunder avsked från anställningen äger rum. Å pensions-
beloppen böra avräknas de gratifikationer, som, på sätt ovan nämnts,
enligt brev den 28 januari 1921 för innevarande år tillerkänts vissa
av nu ifrågavarande personer.

Såsom statskontoret påpekat, bör givetvis pension upphöra att utgå,
därest tilläventyrs någon eller några av ifrågavarande personal åter
skulle komma att erhålla lönad anställning vid fabriken, och torde det
ankomma på styresmannen att lämna vederbörlig underrättelse härom,
i syfte att pension för sådan tid ej må utgå.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, det
täcktes Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att nedannämnda vid ammunitionsfabriken å Marieberg anställda
eller förut anställda personer må under sin återstående livstid å allmänna
indragningsstaten uppbära pension med följande belopp, för år räknat,
nämligen f. d. arbetsförmannen Gustaf Otto Enberg med 1,000 kronor,
envar av f. d. arbetarna Tore Markus Wallqvist, Carl August Christoffersson
Littorin, Karl Johan Larsson, Anders Peterson och Axel Herman Blom-
qvist samt arbetaren Axel August Bergström och portvakten Karl Johan
Lundqvist med 600 kronor ävensom envar av f. d. arbeterskorna Emma
Paulina Augusta Erlandson, Grönings Margareta Sandberg, Anna Katarina

Strömstedt, Stina Kajsa Lindholm, Christina Nilsson, Linopers Karin Peterson, Björk Anna Jonsdotter, Ida Maria Anderson, Brita Karlsson, Margareta Spångberg, Karolina Kristina Moberg, Kann Karin Pettersson och Matts Pers Karin Ersdotter (Eriksson) med 400 kronor samt f. d. arbetserskan Johanna Matilda Sundin med 350 kronor, att utgå, pensionerna för vardera av Bergström och Lundqvist från och med månaden näst efter den, varunder han erhåller avsked från sin anställning vid ammunitionsfabriken, och för de övriga från och med den 1 januari 1921, samt under iakttagande, att envar av nu ifrågavarande pensions-tagare, som tillerkänts gratifikation för innevarande år jämlikt förut-nämnda brev den 28 januari 1921, skall vara skyldig att å pensionen och därå belöpande dyrtidstillägg vidkännas avdrag med belopp, som vederbörande sålunda uppburit i gratifikation.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll ut-visar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Eric Baad-Heimer.